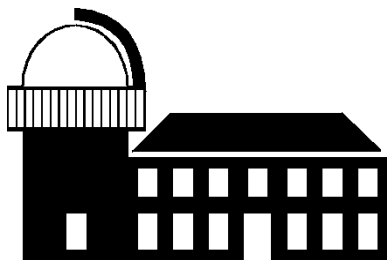

JAARVERSLAG

2006

Zeeweg 96
Tel.: 050 39 05 66

Volkssterrenwacht
Beisbroek vzw

8200 Brugge
e-mail: info@beisbroek.be

Inhoud

1. Voorwoord.....	5
2. Organisatie van de vzw Volkssterrenwacht Beisbroek	6
3. Educatieve, wetenschappelijke en pedagogische activiteiten.....	8
3.1. Bezoeken.....	8
3.2. Cursussen.....	10
3.3. Getuigschriften.....	12
3.4. Planetarium.....	14
3.5. Telescopen en waarnemingen.....	15
3.6. Projecten	18
3.7. Jeugdwerkgroep JVS-Vigilia.....	21
3.8. Publicaties	23
3.9. Opendeurdagen	25
3.10. Documentatiecentrum	27
3.11. Website.....	27
3.12. Kadervorming.....	28
4. Secretariaat, administratie en logistiek	31
4.1. Secretariaat en administratie	31
4.2. Logistiek	31
5. Public relations en samenwerking	32
5.1. Pers	32
5.2. Externe manifestaties en contacten.....	33
5.3. Samenwerking met andere instanties	35

Dit project is een actie die wordt ondersteund binnen het actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie. Dit actieplan is een initiatief van Fientje Moerman, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel.

1.

Voorwoord

Opnieuw heeft onze planeet er een volledige toer op zitten en zijn we als Vlaamse volkssterrenwacht trots om ons uitgebreid activiteitenverslag te presenteren. Hoewel 2006 in de sterrenkundige wereld zal geboekstaafd blijven als het jaar waarin het zonnelijk één planeet verloor en er een heuse wereldse polemiek ontstond rond de planeet Pluto, groeiden bij ons de ruimtelijke voorzieningen aanzienlijk aan. Met het verwerven van het naburige Koetsenhuis in de zomer van 2006, werd een lange onderhandelingsronde vruchtbaar afgesloten en mogen we ons vanaf half vorig jaar trotse eigenaars noemen. Deze bijkomende ruimte zal zeker ten goede komen aan onze algemene werking. Denk maar aan de extra mogelijkheden van een ruime leszaal, een vast vergaderlokaal, een overzichtelijk bibliotheekarchief of extra opslagruimte. Kortom een unieke kans om meer werkingsruimte te hebben en onze activiteiten verder te ontplooiën. Mijn oprechte dank aan allen die dit project hebben mogelijk gemaakt en gesteund hebben.

Daarnaast zijn in 2006 ook diverse vernieuwingen op de tweede verdieping van het kasteel Beisbroek tot een goed einde gebracht. De lang verwachte vernieuwing van de telescoopmontering met computersturing is in het voorjaar met brio verwezenlijkt en vele medewerkers en bezoekers hebben reeds kunnen proeven van het elegante volgsysteem. Na twintig jaar van intens gebruik waren ook het secretariaat, de leszaal, de overloop en de bibliotheek aan een grondige opknapbeurt toe. Eind 2006 werden alle voorbereidende werken hiervoor uitgevoerd.

Op planetariumvlak stond vooral het nieuwe programma "Op reis met de sterren" centraal. Ook hier een woord van dank aan alle personen die dit allemaal hielpen realiseren.

Maar bovenal wens ik hier ook al onze actieve medewerkers en vrijwilligers van harte te bedanken voor hun onverdroten inzet en bruisend enthousiasme. Telkens weer kan onze vereniging beroep doen op ieder van hen om groepen rond te leiden, de sterrenwacht open te houden tijdens de vaste uren en schoolvakanties en opendeur- en sterrenkijkdagen mogelijk te maken. Hieraan gekoppeld wens ik ook alle partners van onze medewerkers te bedanken om de talrijke avonden, uren of zondagnamiddagen die zij alleen moesten doorbrengen. Dit echter wel voor de goede zaak van de popularisering van de sterrenkunde.

Een prettig sterrenjaar gewenst,

Jan Vandenbruaene,
voorzitter,
15 januari 2007.

2. Organisatie van de vzw Volkssterrenwacht Beisbroek

De vzw Volkssterrenwacht Beisbroek werd opgericht op 20 oktober 1984. De werking van de vereniging werd vastgelegd in de statuten, verschenen in bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 12 december 1985. In 2004 werden de statuten van de vereniging in overeenstemming gebracht met de nieuwe wet op de vzw's. De aangepaste statuten verschenen in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 21 december 2004.

De activiteiten van Volkssterrenwacht Beisbroek vzw worden ondersteund binnen het actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie. Dit actieplan is een initiatief van Fientje Moerman, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel. Dit gebeurt middels een overeenkomst voor de inschakeling van de expertise van de volkssterrenwachten in het actieplan wetenschapsinformatie en innovatie.

De vereniging is eveneens erkend door de Bestendige Deputatie van de provincie West-Vlaanderen en door het Stadsbestuur van Brugge.

Bij erkenningsbesluit van 12 mei 2000 is Volkssterrenwacht Beisbroek vzw ook erkend als vereniging van toeristisch belang.

De juridische, financiële, administratieve en bestuurlijke belangen van de vereniging worden behartigd door de raad van bestuur. Eind 2006 bestond die raad uit volgende personen:

voorzitter:	Jan Vandenbruaene
erevoorzitter:	Herman Ghyoot
ondervoorzitter:	Hendrik Vandenbruaene
secretaris:	Frank Tamsin
penningmeester:	Bart Vandenbussche
leden:	Franky Blanckaert
	Eric Cardon (ambtshalve)
	Pieter De Ceuninck
	Filip Questier
	Sebastian Serruys

Het dagelijks bestuur is in handen van de voorzitter, de ondervoorzitter, de secretaris, de penningmeester en de erevoorzitter.

Zowel de leden van de raad van bestuur, het dagelijks bestuur, als alle overige vrijwillige medewerkers verrichten hun respectieve taken ten dienste van de gemeenschap volledig onbezoldigd.

In 2006 kwam de raad van bestuur bijeen op 18 februari, 11 juni, 1 juli, 12 september en 11 november.

De algemene vergadering kwam in 2006 bijeen op 18 februari en op 11 november. De algemene vergadering bestaat uit alle leden van de vzw. Statutair zijn de leden van de vzw, hetzij effectief, hetzij toegetreden lid. Alleen de effectieve leden hebben stemrecht in de algemene vergadering. Naast alle leden van de raad van bestuur, waren eind 2006 ook nog volgende personen effectief lid:

Lodewijk Boute, Mia Callens, Piet Cools, Jan Deklerck, Jacques Depaepe, Geert Deseranno, Wilfried De Vriese, Claude Doom, Emmanuel Fabel, Thomas Goethals, Jean-Paul Hermans, Alain Houvenaeghel, Youri Huyghe, Astrid Neirinck, Steve Philips, Eddy Pirotte, Robin Segaert, Alexander Vandenbohede, Joseph Wouters.

Verder heeft Volkssterrenwacht Beisbroek vzw een voltijdse vaste medewerker in dienst. Daartoe is een arbeidsovereenkomst afgesloten met Eddy Pirotte. Bovendien was Mia Callens gedurende de maanden oktober en november in dienst als halftijdse medewerkster.

De Cocoonnevel. Foto: Wilfried De Vriese.

3. Educatieve, wetenschappelijke en pedagogische activiteiten

3.1. *Bezoeken*

Reeds meer dan tien jaar wordt het aantal betalende bezoekers met een computer-programma bijgehouden. Waar is de tijd dat dit manueel gebeurde: het zou niet meer mogelijk zijn. Het jaar 2004 was een recordjaar wat betreft bezoekersaantallen: 8246. In 2005 werd dit niet meer geëvenaard en ook 2006 bereikte dat record niet: 7428. Uit de analyse van de cijfers blijkt dat deze daling louter veroorzaakt wordt door een minder groot aantal volwassenenverenigingen die op bezoek kwamen (56 in 2006, tegenover 80 in 2005). Het aantal schoolgroepen en het aantal individuele bezoekers bleef ongeveer gelijk.

Er bestaan nochtans groeikansen die we in de toekomst niet onbenut mogen laten!

De vaste voorstellingen gingen door op volgende tijdstippen:

- op zondagnamiddag om 15.00 h en om 16.30 h;
- op woensdagnamiddag om 15.00 h (Nederlandstalig) en om 16.30 h (anderstalig);
- op vrijdagavond om 20.30 h;
- gedurende alle schoolvakanties zijn we bijkomend toegankelijk op maandag, dinsdag en donderdag, telkens om 15.00 h.

Elke vaste voorstelling wordt gevolgd door telescoopwaarnemingen (als de weersomstandigheden dit toelaten) en een vrije rondgang in de tentoonstelling. Telkens is de sterrenwacht toegankelijk een half uur vóór het begin van de voorstelling.

In 2006 werden er 203 vaste voorstellingen gegeven, met 1874 geregistreerde bezoekers (vorig jaar waren dat 177 voorstellingen met 1836 bezoekers).

Op woensdagnamiddag was dat vooral het werk van onze educatieve medewerker Eddy Pirotte. Voor de voorstellingen op vrijdagavond maakten vooral Herman Ghyyot (18 keer) en Mia Callens (13 keer) zich verdienstelijk.

De permanenties op zondagnamiddag werden vooral verzorgd door volgende actieve medewerkers: Jacques Depaepe (21), Wilfried De Vriese (14), Emmanuel Fabel (11), Filip Questier (16), Robin Segaeert (5) en Jef Wouters (24). Aan hen allen past hier een uitdrukkelijk woord van dank.

Een groep vanaf minimum 15 personen kan op een willekeurig tijdstip een bezoek brengen. Meestal beginnen we ook hier met een planetariumvoorstelling, gevolgd door een manuele demonstratie, onder andere van de sterrenhemel van de dag zelf. Daarna volgt een waarnemingssessie met de telescopen en een gidsbeurt in de tentoonstelling.

Onderstaande tabel geeft het verloop van de bezoeken per maand:

maand	Totaal aantal	aantal indi- dueel	aantal vaste voor- stellingen	aantal in groep	aantal groepen
januari	376	166	15	210	9
februari	248	115	14	133	8
maart	675	241	17	434	21
april	437	158	20	279	14
mei	604	98	12	506	24
juni	476	75	9	401	20
juli	516	188	21	328	14
augustus	509	315	25	194	8
september	1003	81	12	922	41
oktober	1182	159	15	1023	44
november	1084	171	13	913	41
december	318	107	8	211	10
totaal	7428	1874	203	5554	254

Het totale aantal bezoekers overtreft deze aantallen ruimschoots. De cijfers houden immers geen rekening met niet-betalende bezoekers, bijvoorbeeld voor de tentoonstelling “15 jaar Hubble Space Telescope” of tijdens opendeurdagen. Ook het grote aantal personen dat het planetenpad met belangstelling heeft afgewandeld, valt eigenlijk niet te schatten.

Wat de groepsbezoeken betreft, valt het op dat dit jaar voor het eerst ook in september veel schoolgroepen een aanvraag doen. Dit verklaart wellicht waarom het aantal bezoekers in november iets minder was dan vorig jaar.

Over het jaar heen ontvingen de vaste medewerkers Eddy Pirotte en Mia Callens respectievelijk 101 en 69 groepen. Andere medewerkers die frequent voor groepsbegeleiding instonden, waren: Franky Blanckaert (7), Herman Ghyoot (49), Alain Houvenaeghel (7) en Robin Segart (9). Ook hier aan al die actieve medewerkers: dank u.

Een onderverdeling van de groepen volgens categorie leert ons het volgende. Uit het basisonderwijs kwamen 71 groepen (vorig jaar: 64), 97 groepen uit het secundair en hoger onderwijs (in 2005: 98), 18 familie- of vriendengroepen (tegenover 17), 56 socio-culturele verenigingen (in 2005: 80) en 12 jeugd- of sportverenigingen (tegenover 6). Zoals we hoger reeds opmerkten, is de daling van ons bezoekersaantal te wijten aan het geringer aantal socio-culturele verenigingen. Een gerichte promotiecampagne kan hieraan wellicht verhelpen.

Naast de permanente openingsuren en de groepsbezoeken waren wij ook ter beschikking op verschillende andere dagen, waarover verder in dit jaarverslag meer details te vinden zijn.

3.2. *Cursussen*

Door het ontvangen van individuele en groepsbezoeken, verschaffen we aan geïnteresseerden een eerste introductie in de sterrenkunde. Er bestaat bij een deel van het publiek echter ook de behoefte aan diepgaandere informatie. Om hieraan tegemoet te komen, worden er cursussen ingericht, veelal onbaatzuchtig geleid door bevoegde mensen uit onze eigen vereniging.

Het gevarieerde aanbod reflecteert de diverse, specifieke belangstellingspunten van het publiek, alsook de verschillende niveaus van diepgang waaraan behoefte is. De cursussen zijn opgevat als permanente vorming eerder dan als onderwijs in de traditionele zin van het woord.

Inleidende cursus Sterrenkunde

Deze beschrijvende cursus (die geen voorkennis vereist) biedt een eerste kennismaking met de sterrenkunde. Er wordt duidelijk gemaakt hoe astronomische waarnemingen geleid hebben tot ons huidig beeld van de opbouw van het heelal.

Vertrekkend bij de Aarde, wordt het zonnestelsel (met de zon, planeten, kometen, ...) verkend. Hierbij komt ook een stukje klassieke sterrenkunde aan bod (de bewegingen aan de hemelkoepel van zon, planeten en sterren). In de tweede helft van de cursus verlaten we het zonnestelsel en beschrijven we het leven van een ster. We gaan na hoe sterrenstelsels zijn opgebouwd. Ten slotte worden de verste objecten in het heelal besproken en bespreken we de evolutie van het heelal.

De lessen van deze cursus worden gegeven door Eddy Pirotte, Hendrik Vandenbruaene en Jan Vandenbruaene. In 2005-2006 eindigde deze cursus op 18/01/2006. De editie 2006-2007 van deze cursus loopt op woensdagavonden tussen 11/10/2006 en 24/01/2007.

Waarnemen voor beginners

In vier sessies verdeeld over evenveel seizoenen wordt met behulp van een draaibare sterrenkaart, het planetarium en eventueel een verrekijker de sterrenhemel en de plaats van de sterrenbeelden uitgelegd. Elk van deze sessies wordt dan enige tijd daarna gevolgd door een workshop, waarin de aangeleerde zaken verder worden ingeoefend en uitgediept.

Begrippen als ecliptica, hemelevenaar en het zenit worden uit de doeken gedaan. Reeds na één les is men in staat om de Poolster terug te vinden samen met tal van circumpolaire sterrenbeelden. Na het doorlopen van alle zittingen kent men de meeste noordelijke sterrenbeelden en zal men verscheidene hemelobjecten kunnen aanwijzen zoals de Orionnevel, de kapstok en het zevengesternte. Uiteraard worden bij ongunstige weersomstandigheden de sessies in het planetarium afgewerkt.

Franky Blanckaert en Jan Vandenbruaene verzorgen de zittingen van deze cursus. De editie 2005-2006 liep tot 21/03/2006. De editie 2006-2007 van deze cursus loopt op dinsdag- en zaterdagavonden tussen 17/10/2006 en 28/04/2007.

Jeugdcursus Sterrenkunde en Ruimtevaart

In zestien lessen maken jongeren van 12 tot 16 jaar kennis met de boeiende wereld van de sterrenkunde en de ruimtevaart. Hoe werkt een raket en hoe bouw ik er zelf één? Zijn ijsdwergen eetbaar? Wanneer zal men leven vinden op Mars? Waar loopt de Melkweg? Star Wars: sprookjes of echte toekomst? Wie is 's nachts ook bang van zwarte gaten? Het antwoord op deze en veel meer vragen krijgen jongeren in deze cursus. Met behulp van foto's, schema's, modellen en videomateriaal geven we duidelijke uitleg en maken we hen wegwijs in het heelal.

De Jeugdcursus Sterrenkunde en Ruimtevaart wordt geleid door Filip Questier, Robin Segaert en Alexander Vandenbohede. In 2005-2006 eindigde de jeugdcursus op 21/04/2006. De uitgave 2006-2007 van deze cursus loopt op vrijdagavond van 06/10/2006 tot 27/04/2007.

Actuele onderwerpen uit de sterrenkunde

In een zestal zittingen worden actuele onderwerpen uit de sterrenkunde behandeld. Onder andere volgende thema's komen aan bod: röntgenstraling bij AGN en AGB sterren, transneptunianen, exoplaneten, superzware zwarte gaten, planeten en dwergplaneten in ons zonnestelsel, hoge ruimtelijke resolutie studies van geëvolueerde sterren.

Deze cursus eindigde in 2005-2006 op 22/03/2006 en loopt opnieuw van 15/11/2006 tot 21/03/2007. Docenten van dienst waren Prof. Dr. Maarten Baes, Ir. Pieter De Ceuninck, Ir. Hendrik Vandenbruaene, Dr. Jan Vandenbruaene, Dr. Tijl Verhoelst.

Actuele onderwerpen uit de ruimtevaart

Een zestal avonden worden gewijd aan de actualiteit van de ruimtevaart. Onder andere volgende onderwerpen werden behandeld: cardiologische en fysiologische experimenten bij bemande ruimtevaart, Spaceplanes, Stardust, New Horizons en Cassini-Huygens, Galileo, Space Shuttle Discocery, SOHO en STEREO.

Deze cursus eindigde in 2005-2006 op 15/03/2006 en loopt in 2006-2007 van 18/10/2006 tot 14/03/2007. De zittingen werden gegeven door Prof. Dr. André Aubert, Herman Ghyyot, Thomas Goethals, Robin Segaert, Hendrik Vandenbruaene.

Sterrenkunde en Kerk

In de loop van de geschiedenis van de sterrenkunde heeft de katholieke kerk een onuitwisbare stempel gedrukt. Hoewel vooral de negatieve publiciteit rond de veroordeling van de Italiaanse geleerde Galilei nog steeds overheerst, heeft geen enkel instituut zoveel geïnvesteerd in de vooruitgang van de astronomische kennis als de Kerk van Rome. Waarom zij dit precies deed, wat haar motieven waren en welke geestelijken dit realiseerden, komt aan bod in deze vier zondagvoormiddagen.

Volgende onderwerpen worden behandeld: de ster van Bethlehem, de zaak Galileo Galilei, de zoektocht naar de juiste Paasdatum en Astronoom en Jezuïet. De vier lessen van deze cursus, die loopt op zondagvoormiddag tot 29/04/2007, worden verzorgd Jan Vandenbruaene.

3.3. *Getuigschriften*

Op 12 mei 2006 werden de getuigschriften voor het werkjaar 2005-2006 uitgereikt. Na de eigenlijke uitreiking van de getuigschriften werd nog even teruggeblikt op de succesvolle totale zonsverduistering van 29 maart 2006, waarvoor verschillende leden van Volkssterrenwacht Beisbroek vzw naar Turkije afreisden. Ter afsluiting van de zitting werd een rondgang georganiseerd in de retrospectieve tentoonstelling over 15 jaar Hubble Space Telescope.

Inleidende cursus Sterrenkunde

Volgende cursisten behaalden het getuigschrift:

Sven Bert, Patrick Calcoen, Antoon Debeuf, Michelle Declerck, William Declerck, Thijs Decoene, Thomas Deslypere, Marcel Geuens, Michel Marote, Andre Naessens, Jos Pollet, Hans Van Goethem, Inge Vande Walle, Kris Verbouw.

Jeugdcursus Sterrenkunde en Ruimtevaart

Ontvingen een getuigschrift voor deze cursus:

Amy Beaulisch, Frederik Blanckaert, Lobke Brinckman, Jesse Carlier, Jonathan Delombaerde, Wouter Deweerdt, Bram Gurdebeke, Matthias Neuville, Dimitri Suls, Thibaut Van Steenkiste, Niels Vandamme, Mathias Vandewalle.

Cursus Waarnemen voor Beginners

Volgende cursisten behaalden het getuigschrift:

Sven Bert, Patrick Calcoen, Veronique Delaere, Luk Gheysen, Geert Orbie, Jos Pollet, Luk Van Biesbrouck, Geert Van Parys, Lieve Van Ranst, Harald Vandenbergh, Filiep Vandenbulcke, Rik Vanhoorne, Kris Verbouw, Luc Verwaerde.

Cursus Actuele onderwerpen uit de sterrenkunde

Volgende cursisten behaalden het getuigschrift:

Luc Boes, Geert Bonte, Mia Callens, Bart De Buysere, Wilfried De Vriese, Gerard Demuynck, Marc Lambert, Martin Lampo, Reinhard Levecke, Edgard Maes, Tone Naessens, Robin Segart, Jozef Vanmaele, Benny Verlinde.

Cursus Actuele onderwerpen uit de ruimtevaart

Het getuigschrift voor deze cursus werd uitgereikt aan:

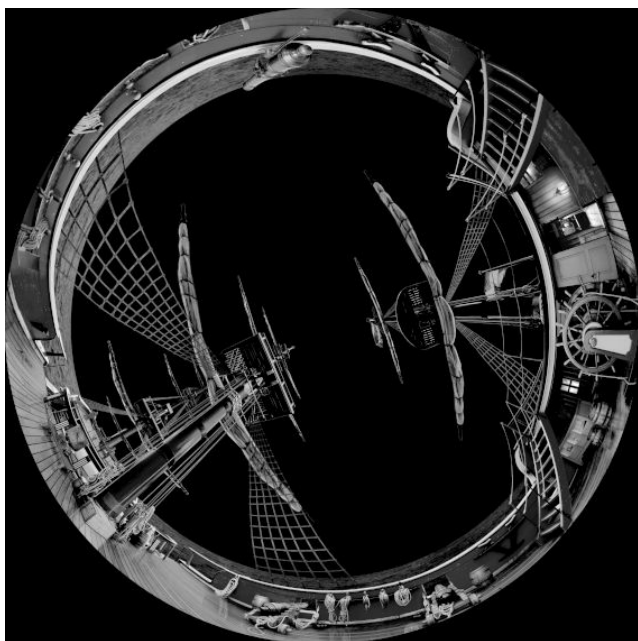
Luc Boes, Geert Bonte, Raf Boussauw, Mia Callens, Bart De Buysere, Wilfried De Vriese, Gerard Demuynck, Geert Deseranno, Thomas Deslypere, Marc Lambert, Reinhard Levecke, Guido Mobouck, Marcel Rommelaere, Noël Vandecasteele, Jozef Vanmaele.

3.4. *Planetarium*

De multimediale voorstellingen in het planetarium zijn een uitermate belangrijk aspect binnen de werking van Volkssterrenwacht Beisbroek vzw. Vandaar dat hieraan ook in 2006 heel wat aandacht werd besteed.

Op reis met de sterren

Op 1 juli 2006 ging de première door van de nieuwste planetariumvoorstelling. “Op reis met de sterren” is een programma dat zich richt op jongeren vanaf 9 jaar, maar eigenlijk ook zeer geschikt is voor het hele gezin. We vertrekken samen met ontdekkingsreizigers als Vasco da Gama en Magellaan over de uitgestrekte oceanen naar verre horizons. We zien hoe zij hun positie op die onbekende wateren bepaalden aan de hand van de zon, de sterren en de planeten. Maar we blijven niet in vroegere eeuwen hangen. We kijken ook mee met hedendaagse ontdekkingsreizigers die met behulp van satellieten de diepste uithoeken van ons heelal onderzoeken. Deze maken in onze moderne tijden ook nog steeds gebruik van diezelfde hemelverschijnselen om richting en oriëntatie te bepalen. We maken van de gelegenheid gebruik om enkele van de mooiste hemelverschijnselen wat nader te onderzoeken en we nemen de tijd om volop te kunnen genieten van een prachtige sterrenhemel zonder enige lichthinder.

3.5. Telescopen en waarnemingen

Montering telescopen

Het jaar 2006 zal voor de sterrenwacht zeker de geschiedenis ingaan als het jaar waarin de opstelling van de telescopen in de waarnemingskoepel compleet werd vernieuwd. Na de afbraak- en voorbereidingswerken in december 2005 werd eind januari 2006 de nieuwe Astrotechniek CP-180 montering geïnstalleerd. Op deze kniezuil-montering staan de 200 mm refractor en 300 mm MPT Schmidt-Cassegrain telescoop in tandem opgesteld zonder extra tegengewichten. De montering werd in een aantal stukken aangeleverd, die met noeste kracht door een handvol medewerkers onder leiding van de bouwer Ad Matthijs (Astrotechniek, Nederland) langs de wenteltrap naar boven in de waarnemingskoepel gesjouwd dienden te worden. De opbouw verliep vervolgens vrij vlot en na een initiële afwerkings- en afstellingsperiode beschikken we sinds het voorjaar 2006 over een pracht van een computergestuurde telescopen-montering die voldoet aan de hedendaagse eisen van het waarnemen.

Indien gewenst kan de montering daarenboven via PC aangestuurd worden met behulp van het planetariumprogramma "Cartes du ciel" wat het gebruik ervan zeer aangenaam maakt: Eenmaal gekalibreerd loopt de telescoop via enkele muisklikken naar elk gewenst hemelobject. Niet enkel 's nachts komt dit systeem tot zijn recht, maar ook voor het tonen van bijvoorbeeld de planeet Venus tijdens dagbezoeken vormt de sturing een extra troef. Er werd voor de actieve leden een nieuwe handleiding samengesteld en er werden verschillende opleidingssessies ingericht om het nieuwe systeem toegankelijk te maken.

De vernieuwing van de opstelling vormde daarenboven de ideale gelegenheid om de waarnemingskoepel ook wat op te knappen: verbeterde verlichting, betere stroomvoorzieningen, schilderwerken, opstelling van een PC en vernieuwing van de vloerbekleding zorgden voor een frisse aanblik van het geheel.

Waarnemingen

In 2006 mochten we terug genieten van een zeer divers aanbod aan interessante hemelverschijnselen die in en rond de sterrenwacht waargenomen konden worden. We vatten de belangrijkste in dit jaarverslag even samen.

De meest tot de verbeelding sprekende gebeurtenis aan het firmament vormde ongetwijfeld de zonsverduistering van 29 maart 2006. De totaliteitszone van de eclips liep onder andere door Turkije, een topvakantieland waar heel wat leden van de volkssterrenwacht het unieke hemelverschijnsel gingen waarnemen samen met een groep VVS-collega's. Voor velen vormde deze relatief dicht gelegen totaliteitszone een ideale gelegenheid om de eclipskoorts na 1999 nog eens te laten opleven. Op het strand van Side kon het gezelschap na de middag, onder een stralende hemel, de ruim 220 seconden durende eclips in volle pracht bewonderen. Dichter bij huis daarentegen, was het geen sinecure om de gedeeltelijke eclips (met grootte 0.32) vlak na de middag door de vrij dikke bewolking toch te kunnen verschalken. Dit lukte dan ook slechts gedurende enkele minuutjes.

Verder konden we op het eclipsfront ook de gedeeltelijke maansverduistering bij maanopkomst op 7 september 2006 noteren. Ondanks de matige omstandigheden was het toch mooi om te zien hoe de 'bovenkant' van de volle maan verdween in een donker kleurenpalet dat typisch is voor maansverduisteringen.

2006 zal trouwens ook bekend blijven als een interessant kometenjaar. Zonder een volledig overzicht te willen geven, pikken we er twee komeetverschijningen uit die tot de verbeelding spraken. Vooreerst was er de terugkeer van komeet 73P/Schwassmann-Wachmann 3. Deze komeet brak bij de vorige verschijning in

1995 in verschillende stukken uiteen. Tijdens de passage in het voorjaar van 2006 lieten de fragmenten vervolgens een interessant schouwspel zien. Vooral tijdens de maanden april en mei lieten voornamelijk de fragmenten C en B een wisselende aanblik zien met helderheidsfluctuaties en verder uiteenbreken.

In het najaar kon tenslotte de komeet C/2006 M4 (SWAN) gedurende lange tijd waargenomen worden aan de avondsterrenhemel. De komeet kende een onverwachte helderheidstoename wat toeliet om blote oog en verrekijker-waarnemingen van het object te verrichten! Het vrij goede weertje in oktober en november was trouwens een extra bonus.

Met een vernieuwd arsenaal aan toestellen in het observatorium, vormt astrofotografie voor een aantal leden van de sterrenwacht ondertussen een interessant facet van de hobby. Stap voor stap krijgt men de, voornamelijk digitale, beeldtechnieken onder de knie en worden – zoals u hier en daar in dit jaarverslag kunt zien – mooie foto-resultaten geboekt.

NGC2903. Foto: Hendrik Vandenbruaene.

Wat de planeten betreft, viel in 2006, naast de altijd spectaculaire reuzenplaneten Jupiter en Saturnus, die in het voorjaar op hun best te zien waren, vooral de dwergplaneet Pluto in de prijzen. De heisa in verband met de “planeten-definitie” op het IAU congres te Praag in de maand augustus, leverde voor een aantal waarnemers inspiratie op om dit object eens op te zoeken via fotografische of visuele weg. In grotere kijkers was het net te doen om de zwakke Pluto uit de eerder grijze hemelachtergrond vrij laag boven de horizon op te pikken gedurende de voorbije zomer.

Tijdens de zomermaanden zag het bekende sterrenbeeld Cygnus (De Zwaan), er verder ietsje anders uit dan gebruikelijk. De bekende Mira-veranderlijke χ Cygni kende namelijk begin augustus een uitzonderlijk hoog maximum van om en bij magnitude 3.7 tot 3.8! Normaalgezien bereikt de variabele slechts 5.2 als maximummagnitude. Gedurende verschillende weken kon men dus een ‘extra ster’ in het sterrenbeeld Zwaan onderscheiden.

Tenslotte zij nog vermeld dat de meteorenwaarnemers die de Orionidenzwerm rond 21-22 oktober observeerden een verrassend hoge ZHR activiteit konden noteren. Normaal piekt de zwerm rond ZHR-niveau 20. In 2006 kon echter gedurende verschillende nachten een ZHR rond 50 waargenomen worden. Het hoe en waarom hiervan is nog niet duidelijk maar het toont nogmaals aan hoe verrassend meteorenzwermen waarnemen kan zijn.

3.6. *Projecten*

Audiogidsen voor planetenpad

Volkssterrenwacht Beisbroek beschikt sinds juli 2004 over een extra troef in het omliggende parkdomein. Er werd toen een heus planetenpad ingericht: de planeten van ons zonnestelsel worden hierin zowel qua afstand tot de zon als wat grootte betreft op een heel aanschouwelijke manier voorgesteld. Beisbroek heeft ervoor gekozen om zowel het astronomische aspect als het mythologische aspect van de voornaamste hemellichamen aan bod te laten komen aan de hand van een twaalfstal sculpturen van beeldend kunstenaar Jef Claerhout. Deze benadering laat toe om een ruim publiek aan te spreken.

In februari 2006 werd een investering afgerond waarin we via gemakkelijk te bedienen audiogidsen de bezoekers met al deze aspecten op een iets meer diepgaande wijze laten kennismaken. De audiogidsen kunnen uitgeleend worden in de sterrenwacht voor een individueel bezoek aan het 850 meter lange planetenpad.

Tentoonstelling 15 jaar Hubble Space Telescope

Naar aanleiding van vijftien jaar actieve dienst van de succesrijke Hubble Space Telescope werd in 2006 de jaarlijkse tentoonstelling van de Vlaamse Volkssterrenwachten hieraan gekoppeld. Wegens het succes van de tentoonstelling "Hubbles venster op de kosmos" (uit 1996) kozen we voor hetzelfde concept. Op de zonnepanelen van enkele namaak telescopen werden de mooiste of meest sprekende beelden aangebracht. Bedoeling was om de bezoeker mee te laten genieten van het grote succesverhaal van deze onbemande ruimtetelescoop.

Dankzij een kleine maar actieve werkgroep werd al het zoekwerk en knutselwerk verdeeld. De finalisering gebeurde vervolgens door het bedrijf CCD Expo. Na een feestelijke opening op vrijdag 5 mei 2006 was deze tentoonstelling opgesteld in onze sterrenwacht tijdens de maanden mei en juni. Daarna reisde deze expo-

sitie langsheen de andere Vlaamse volkssterrenwachten.

Koetsenhuis

In de marge van de zitting van het Brugse schepencollege van 14 juli 2006, heeft Volkssterrenwacht Beisbroek vzw, vertegenwoordigd door secretaris Frank Tamsin en voorzitter Jan Vandenbruaene, de koopakte ondertekend waardoor onze vereniging eigenaar is geworden van het Koetsenhuis met bijhorend terras.

Deze (kleine) daad, was een afronding van

zowat drie jaar flink onderhandelen, onnoemlijk veel heen en weer bellen en steeds opnieuw anticiperen op steeds nieuwe kronkels in dit bijzondere dossier.

Van meet af aan, was onze raad van bestuur van oordeel dat dit een unieke kans was om onze werkingsruimte te vergroten en zo onze activiteiten verder te ontplooiën. Denk maar aan de extra mogelijkheden van een ruime leszaal, een vast vergaderlokaal, een bibliotheekarchief of extra opslagruimte. Vanzelfsprekend is het nooit onze bedoeling geweest om zelf de tearoom in het Koetsenhuis uit te baten.

Ons was het om de bovenverdieping te doen! Om dit alles financieel rond te krijgen, werden we door enkele overheden gesteund. Daarenboven opsteerde de raad van bestuur ervoor om een krediet op te nemen bij een financiële instelling.

Leerkrachtendag

Naar aanleiding van de zoneclips van 29 maart, organiseerde Volkssterrenwacht Beisbroek op 8 maart 2006 een bijeenkomst voor leerkrachten uit de derde graad van het secundair onderwijs. Een belangrijk onderdeel van de namiddag was een boeiende uitzetting door Dr. Eva Robbrecht van de Koninklijke Sterrenwacht van België. Zij doet onderzoek over ruimteweer en de invloed ervan op de aardse atmosfeer. Het werd een gezellige vraag- en antwoordsessie waarin van beide zijden voor bevredigende verklaringen gezocht werd en naar het mogelijke vocabularium om deze minder voor de hand liggende disciplines ook in klasverband te kunnen behandelen.

Verder werden er nog een aantal praktische zaken behandeld over de zonsverduistering. De leerkrachten kregen een handig modelletje aarde-maan mee om op een eenvoudige manier verschijnselen zoals verduisteringen en maangestalten in de klas te presenteren. Daarnaast ontvingen alle deelnemers ook nog een cd met een aantal computerhulpjes om in het klasgebeuren gedifferentieerd aan de slag te kunnen. Tenslotte werd voor de liefhebbers nog een aantal illustraties van astronomische gebeurtenissen gepresenteerd in het planetarium.

3.7. Jeugdwerkgroep JVS-Vigilia

De jeugdwerkgroep JVS-Vigilia van Volkssterrenwacht Beisbroek bestaat uit jongeren die de jeugdcursus hebben doorlopen en die zich nu meer willen verdiepen in de sterrenkunde en ruimtevaart. Ze komen samen op vrijdagavond onder leiding van Thomas Devogelaere.

De bijeenkomsten en activiteiten gedurende het jaar

Tijdens de tweewekelijkse samenkomst waren er voordrachtjes van de leden zelf. Daarin werden diverse sterrenkundige onderwerpen behandeld.

We mochten ook een viertal nieuwe en jonge Vigilanen verwelkomen vanuit de jeugdcursus van vorig jaar.

Aanwezigheid op nationale activiteiten

In 2006 was Vigilia zelf organisator van de jaarlijkse JVS-dag. Elke JVS'er van belang was aanwezig op 11 maart te Brugge. Het thema was de ark van Noah.

Tijdens die dag waren er voordrachten door van Alexander Vandenbohede, Claude Doom en Nicky Demunster.

De voorbereiding van deze dag vergde heel wat tijd en moeite van de Vigilanen, maar het resultaat was zeker geslaagd.

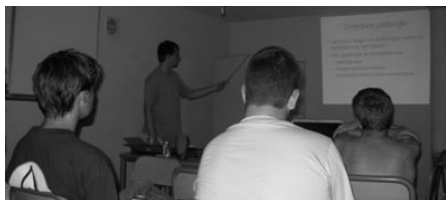
Zomerkamp

In 2006 ging Vigilia op zomerkamp tijdens de laatste week van juli. Dit jaar werd gekozen voor een gezellig kamphuis in Vergnies (Henegouwen).

Afgezien van de gebruikelijke voordrachtjes en (astronomische) spelletjes overdag werd er 's avonds ook waargenomen (in zoverre dat mogelijk was met het Belgische weer en de plaatselijke fuif). Toch heeft een amateur-waarnemer-Vigiliaan een aantal mooie kiekjes kunnen maken.

Uiteraard werd tijdens een dagtocht ook de streek verkend, zo was er dichtbij een stuwmeer met bijhorend museum.

De laatste avond werd – zoals de traditie het wil – afgesloten met een barbecue.

30 (+1) jaar Vigilia

Zaterdag 18 november 2006, 15u in het Koetsenhuis. Ruim vijftig (ex-)Vigilianen, van heden en verleden, van Brugge en omstreken, waren aanwezig – niet alleen voor een hapje en een drankje, maar ook voor een portie astronomie. Dit laatste werd gebracht in de vorm van verhalen uit het verre down under, Australië. Sprekers waren oud-Vigilianen Steve Philips en Mathieu De Meyer.

Daarnaast was er ook tijd voor wat (ludieke) prijzen, onder andere voor de eerste Vigiliaan!

Naar aanleiding van de verjaardagsviering werd ook een nieuw T-shirt voorgesteld, uitgerust met een hippe 30, wat sterretjes en een flashy logo. 's Avonds werd er ook nog gezellig samen getafeld in een restaurantje te Brugge. Het was een leuk terugzien voor alle Vigilianen. Op naar de 35!

3.8. *Publicaties*

Vanzelfsprekend verscheen in 2006 het jaarverslag 2005.

Naar aanleiding van de opendeurdagen werd een informatiebrochure samengesteld.

Ook publiceerden leden van Volkssterrenwacht Beisbroek vzw regelmatig artikels of mededelingen in binnen- en buitenlandse tijdschriften en vakbladen. Hierna volgt hiervan een (onvolledig) overzicht.

Heelal

- jan Korte berichten (Eddy Pirotte)
Boekbesprekingen (Hendrik Vandenbruaene, Frank Tamsin)
Over warm en koud (Claude Doom)
- feb Belgen op de Maan (Alexander Vandenbohede et al.)
Boekbespreking (Hendrik Vandenbruaene)
Korte berichten (Eddy Pirotte)
De huistaak natuurkunde (Claude Doom)
- maa Korte berichten (Eddy Pirotte)
Boekbesprekingen (Alexander Vandenbohede, Hendrik Vandenbruaene)
Gevraagd: trage waarnemers (Claude Doom)
- apr Astronomisch Devon (Jan Vandenbruaene)
Copernicus (Alexander Vandenbohede et al.)
Korte berichten (Eddy Pirotte)
Boekbesprekingen (Alexander Vandenbohede, Herman Ghyoot)
Einstein, Swiffer en Senseo (Claude Doom)
- mei Copernicus: de ejectadeken (Alexander Vandenbohede et al.)
Korte berichten (Frank Tamsin)
Spiralen (Claude Doom)
- jun Verdere verbrokkeling van komeet 73P/Schwassmann-Wachmann 3 (Eddy Pirotte)
De VVS algemene ledenvergadering 2006 (Claude Doom)
Mars aan de hemel in 2005-2006 (Alexander Vandenbohede)
Korte berichten (Eddy Pirotte)
Boekbesprekingen (Alexander Vandenbohede, Hendrik Vandenbruaene)
Er zijn geen zekerheden meer (Claude Doom)
- jul Ramsden en het Palus Epidemiarum (Alexander Vandenbohede et al.)
Korte berichten (Eddy Pirotte)
Boekbesprekingen (Herman Ghyoot, Frank Tamsin)
Hoeveel manen heeft Saturnus? (Claude Doom)
- aug In het land van Lescarbault (Jan Vandenbruaene)
Korte berichten (Eddy Pirotte)
Bellen blazen met reuzensterren (Claude Doom)
- sep Plato (Alexander Vandenbohede et al.)
Alle kanten tegelijk uitkijken (Claude Doom)

M13. Foto: Wilfried De Vriese.

- okt Planeten en dwergplaneten in ons zonnestelsel (Frank Tamsin)
 Over namen van goden, planeten en hun symbolen (Jan Vandenbruaene)
 Ringen rond Mare Nectaris (Alexander Vandenbohede et al.)
 Korte berichten (Claude Doom, Eddy Pirotte, Frank Tamsin)
 Exoplaneet of bruine dwerg? (Claude Doom)
- nov Nobelprijs natuurkunde voor COBE (Claude Doom)
 Vijftig jaar komeet Arend-Roland: een legendarische Belgische staartster (Jan Vandenbruaene et al.)
 Korte berichten (Eddy Pirotte)
 Het boorlingske is 50 jaar jong (Claude Doom)
- dec Het JVS/VVS Weekend 2006 (Claude Doom)
 Parry, Bonpland, Fra Mauro en Guericke (Alexander Vandenbohede et al.)
 Korte berichten (Frank Tamsin)
 Over CCD's en fotometrie (Claude Doom)

Astra

- jan Aankondiging JVS-dag
- jul JVS-Vigilia
 Dubbelinterview met de nieuwe staffers (Thomas Devogelaere et al.)

3.9. Opendeurdagen

Bij diverse gelegenheden opende de sterrenwacht haar deuren, buiten de gebruikelijke openingsuren.

Sterrenkijkdagen

Volkssterrenwacht Beisbroek is een erkende vereniging binnen de Vereniging voor Sterrenkunde. Elk jaar nemen we dan ook graag deel aan het initiatief van de sterrenkijkdagen. Aangezien dit initiatief telkens uitvoerig aan bod komt in de landelijke pers, kunnen we steeds rekenen op vele enthousiaste begeleiders en bezoekers. In 2006 gingen deze sterrenkijkdagen door op vrijdag 3 en zaterdag 4 maart. Op vrijdag konden de bezoekers tussen de wolken door af en toe een glimp opvangen van de smalle maansikkel, evenals van de geringde planeet Saturnus, en soms eens van Mars. Na 21 uur nam de bewolking toe en was het gedaan met de rechtstreekse waarnemingen. Maar in het planetarium werden nog diverse voorstellingen gegeven. Op zaterdag was bij het begin de sterrenhemel licht gesluierd, maar in de loop van de avond verbeterde de zichtbaarheid. Het gevolg was dan ook dat er veel volk over de vloer kwam, waardoor het aanschuiven was bij de telescopen.

Zonsverduistering

Samen met de andere Vlaamse Volkssterrenwachten en onder auspiciën van Vlaams minister Fientje Moerman, hebben we van de (in Vlaanderen gedeeltelijke) zonsverduistering van 29 maart 2006 een grootse happening gemaakt.

Deze zoneclips kon als een totale verduistering bewonderd worden, maar daarvoor moest men – zoals vele Vlaamse amateur-sterrenkundigen deden – bijvoorbeeld naar Turkije afzakken.

Brugge lag een eind ten noorden van de centrale lijn, dus moesten we het hier stellen met een gedeeltelijke verduistering, waarbij tijdens het maximum 32% van de zonnediameter schuil ging achter de maan. De vooruitzichten om de partiële eclips vanuit de sterrenwacht te bekijken, waren ideaal: het schouwspel ging immers beginnen net na de middag op een schoolvrije woensdagnamiddag. De verwachtingen waren dan ook hoog gespannen, temeer daar VTM een cameraploeg en zelfs een heuse satellietwagen stuurde. Maar het weer heeft ons danig parten gespeeld. De hardnekkige bewolking liet weinig of niets zien van de eclips. Het maximum hebben we eventjes kunnen zien door een iets dunnere wolkenluiser, maar daarna trok het wolkengordijn onherroepelijk terug dicht en begon het zelfs te regenen. De moedige bezoekers hebben het dan moeten doen met de "ooh's" en de "aah's" die hen via het internet vanuit het zonnige Turkije bereikten.

Opendeurdagen

Het nieuwe werkjaar 2006-2007 werd ingezet met een heuse happening op 16 en 17 september. Dat onze opendeurdagen samenvallen met "Kroenkelen" (een Brugs initiatief: te voet of per fiets in de groene rand rond Brugge) is mooi meegenomen. Met een team gemotiveerde medewerkers werden de bezoekers vakkundig doorheen de sterrenwacht en het planetenpad geleid. Op de eerste verdieping van het kasteel kon men kennis maken met het uitgebreide cursusaanbod, en werden er een groot aantal telescopen opgesteld; voor de nodige uitleg kon men beroep doen op een aantal actieve waarnemers. Ook de stand opgesteld door de jeugd, die het onderwerp relativiteit en Einstein aansneed, werd door menig bezoeker gesmaakt. Verder kon men verscheidene planetariumvoorstellingen bijwonen en was het observatorium, het jeugdlokaal en de bibliotheek voor iedereen toegankelijk. Voor de allerkleinsten werd een zoektocht en quiz georganiseerd doorheen en rondom de sterrenwacht, zodat ook zij – al dan niet met een beetje hulp – aan hun sterrenkundige trekken kwamen. Als publiekstrekker werd een multi-axiale stoel voor het kasteel geplaatst, waar zowel jong als oud in plaats konden nemen. Al snel stond men in de rij aan te schuiven om zelf aan den lijve een beperkt stukje astronautentraining te ervaren.

3.10. Documentatiecentrum

Bibliotheek

In de loop van 2006 werden weerom enorme inspanningen geleverd om de bibliotheek verder uit te bouwen.

De Volkssterrenwacht is geabonneerd op volgende tijdschriften: Astra, Astronomy, Astronomy and Astrophysics, Ciel et Espace, Ciel et Terre, ESA-Bulletin, ESO Messenger, Halo, Heelal, Informatieblad Stichting De Koepel, Le Ciel, Max Planck Forschung, Planetarian, Reaching for the Skies, Ruimtevaart, Sky and Telescope, Science Connection, Spaceflight, Vlaamse Raket Organisatie, Zenit.

Naast boeken en tijdschriften hebben wij eveneens een Internetaansluiting zodat wij toegang hebben tot een vrijwel onuitputtelijke informatiebron.

Mediatheek

Verder bezit het documentatiecentrum ook een rijk aanbod aan audiovisueel materiaal. Het belang van de alom gekende oude visuele bronnen van dia's en video's, neemt zienderogen af. Dit wordt evenwel ruimschoots gecompenseerd middels een rijke collectie aan dvd's. Voor wie deze mediavormen nog niet heeft gebruikt, willen wij nogmaals benadrukken dat ook hier een schat aan informatie te vinden is.

3.11. Website

De website van Volkssterrenwacht Beisbroek is te bereiken op www.beisbroek.be.

In 2006 was de site voor zowat 15000 mensen een bron van kennismaking met de sterrenwacht en haar activiteiten en voor velen een aanleiding om de sterrenwacht met een bezoekje te vereren. Maart was met 1594 bezoeken duidelijk de drukste maand, met pieken tot 162 bezoekers per dag rond de sterrenkijkdagen, en 145 bezoekers op 29 maart naar aanleiding van de zonsverduistering die dag.

Eind 2005 werd de layout van de frontpagina opgefrist en voorzien van een overzicht van actuele items, waarbij gebruik gemaakt wordt van een 'content management system'. Sinds april 2006 wordt door Filip Questier een maandelijks bijgewerkt overzicht van de courante hemelverschijnselen aangeboden. In maart werd ook een gedeelte opengesteld waar onze leden nieuwsbrieven, aankondigingen en lesmateriaal kunnen downloaden.

In de nabije toekomst zal de site verder uitgebreid worden met informatie over de beschikbaarheid van boeken in onze bibliotheek, waarbij regelmatig een specifiek boek extra in de kijker gezet zal worden. Ook zullen foto's en aanverwant materiaal van onze eigen actieve leden tentoongesteld worden.

3.12. Kadervorming

Medewerkersopleiding

Omdat de werking van de Volkssterrenwacht voor een belangrijk deel steunt op vrijwillige medewerkers, is kadervorming van groot belang voor onze toekomst. In 2006 concentreerde de verdere opleiding van de medewerkers zich voornamelijk op het gebruik van de nieuwe telescoopmontering met computersturing.

Medewerkersbijeenkomsten

De medewerkersbijeenkomsten gebeuren op onregelmatige basis, afhankelijk van de sterrenkundige actualiteit of van vernieuwingen of aanpassingen van de apparatuur. Daarnaast komt uiteraard ook het sociale aspect aan bod. Op zaterdag 14 januari 2006 werd een nieuwjaarsetentje georganiseerd en op zaterdag 19 augustus 2006 zaten we samen voor onze jaarlijkse barbecue.

Elektronische nieuwsbrief

Op geregelde tijdstippen werden onze actieve medewerkers tijdens het werkjaar 2006 voorzien van een uitgebreide elektronische nieuwsbrief. Dit initiatief, dat zijn vijfde jaargang kende, werd door het bestuur in het leven geroepen om iedereen die nauw betrokken is met de werking van onze volkssterrenwacht ten gepaste tijde zo goed mogelijk te informeren over nieuwe initiatieven, wijzigingen of interessante weetjes. Deze werkwijze werd vanaf het begin fel geapprecieerd door onze medewerkers en draagt bij tot een goede informatiedoorstroming. In 2006 werden er vier edities van de nieuwsbrief uitgegeven. Deze zijn ook raadpleegbaar via het ledengedeelte van de website.

Uitstap naar Noord-Frankrijk

Op zaterdag 15 april 2006 organiseerde Volkssterrenwacht Beisbroek een astronomische uitstap naar het Noorden van Frankrijk. In de voormiddag stond een geleid bezoek gepland aan de universiteitssterrenwacht van Rijsel. Deze wordt momenteel gerund door de Association Jonckheere – Les amis de l'Observatoire de Lille. Hier kregen we een uitgebreid historisch verhaal te horen over het pionierswerk in het begin van de twintigste eeuw van de astronoom met Vlaamse roots Robert Jonckheere, en over de latere oprichting van de universiteitssterrenwacht. Daarna konden we een blik werpen in de koepel op Le Grand Equatorial, de originele refractor van astronoom Jonckheere met een objectieflens van 32,5 cm en een brandpuntsafstand van 6 meter.

's Middags zakten we af naar de binnenstad van Rijsel om ons middagmaal te nuttigen. Daarna werden we verwacht in het wetenschapscentrum Forum des

Sciences Centre François Mitterrand te Villeneuve d'Ascq, alwaar we getuige waren van een planetariumvoorstelling.

Na een kort bezoek aan het grote Vauban-fort te Rijsel bezochten we 's avonds onze collega's van Astrolab Iris te Ieper.

Algemene vergadering VVS

De algemene vergadering van de Vereniging voor Sterrenkunde ging door op zaterdag 22 april 2006 te Brussel.

De Volkssterrenwacht was er met een delegatie aanwezig voor een uiteenzetting door Dr. Petra Van Lommel (Solar Influence Data Center, Departement Zonnewetenschap, Koninklijke Sterrenwacht van België) over "België: een land waar de Zon nooit ondergaat en het ruimteweer altijd goed is".

Eddy Pirotte mocht er de zilveren Galileiprijs van de Vereniging Voor Sterrenkunde in ontvangst nemen.

StarNights

Meerdere leden van Volkssterrenwacht Beisbroek namen deel aan de vijfde editie van StarNights, de jaarlijkse starparty van de VVS-werkgroep Deep-Sky. Dit evenement ging door van 25 tot 27 augustus 2006 in AstroLab Iris te Ieper:

International Planetarium Society

Volkssterrenwacht Beisbroek vzw maakt al sedert 1998 deel uit van de International Planetarium Society, de internationale vakorganisatie van planetaria. PlaNed, de vereniging van Nederlandstalige Planetaria, is een afdeling van de IPS. Ook van PlaNed is Volkssterrenwacht Beisbroek vzw lid. In 2006 hield PlaNed twee werkvergaderingen (in Brussel en in Franeker).

JVS/VVS-Weekend

Op 30 september en 1 oktober 2006 namen een twintigtal leden van de Volkssterrenwacht deel aan het JVS/VVS-Weekend in de Duinse Polders te Blankenberge. Gedurende deze twee dagen, hielden tal van nationale en internationale sprekers de bijna 200 aanwezigen in de ban met boeiende uiteenzettingen, zowel over de theoretische als over de praktische aspecten van de amateur-astronomie. Onder andere Wil Tirion, Prof. Dr. Imke de Pater, Stijn Meuris en Prof. Dr. Lex Kaper gaven er uitermate interessante lezingen.

Overigens was de organisatie van dit evenement in handen van enkele van onze leden.

IMAPP symposium

Er was een afvaardiging aanwezig op de conferentie “the origin of the universe”, die op 13 oktober 2006 georganiseerd werd door de Radboud universiteit Nijmegen. Eminente sprekers als Hans Küng, Roger Penrose, Jos Engelen, Rashid Sunyaev, Gerard 't Hooft en Don Zagier voerden er het woord.

Sarton lezingen

Enkele leden woonden op 19 en 20 oktober 2006 de voordrachten bij die gegeven werden door Prof. Dr. Christiaan Sterken in het kader van de “George Sarton Leerstoel” van de Geschiedenis van de Wetenschappen van de Universiteit Gent. Het thema van de lezingen was “E pur si move: de bewijsbaarheid van heliocentrisme van Romer tot Foucault”.

4.

Secretariaat, administratie en logistiek

4.1. *Secretariaat en administratie*

Zoals de voorbije jaren, verzorgde het secretariaat ook dit jaar alle zakelijke briefwisseling en de activiteitenadministratie.

De ledenadministratie werd in 2006 opnieuw verzorgd door Youri Huyghe, en dit aan de hand van het pakket *Ledenadministratie*, ontwikkeld door Claude Doom.

Voor de boekhouding wordt gewerkt met een eigen toepassing.

Voor de administratie rond de overheidssubsidiëring, hanteren we eigen ontwikkelde software voor de opvolging van activiteiten.

4.2. *Logistiek*

Naast de hoger vermelde oprisingswerken in de waarnemingskoepel van de sterrenwacht naar aanleiding van de vernieuwing van de telescopenmontering, spitsten de logistieke werken zich aan het einde van het jaar voornamelijk toe op de ingebruikname van het Koetsenhuis en de daarbij gepaard gaande reorganisatie van het secretariaat, de leszaal en de bibliotheek.

Eind 2006 werden het secretariaat, de leszaal en de bibliotheek tijdelijk volledig leeggehaald, zodat aanvang 2007 de nodige schilderwerken en vernieuwing van de vloerbekleding konden uitgevoerd worden. De voorbereidingswerken voor een grondige vernieuwing van het secretariaat (nieuwe opbergkasten, verbetering van elektriciteitsvoorzieningen en aanpassing van de verlichting) werden eind december 2006 uitgevoerd.

In het Koetsenhuis werden in december de kleinere lokalen reeds gebruiksklaar gemaakt. In één ervan werd een archiefruimte gecreëerd die momenteel gebruikt wordt voor het ordentelijk bijhouden van oude tijdschriftenjaargangen en dergelijke. Tijdens deze actie bleek nog maar eens hoeveel honderden kilo's papier er in een documentatiecentrum als het onze bijeen vergaard worden doorheen de jaren. De extra ruimte in het Koetsenhuis komt prima van pas om een en ander beter te presenteren aan de gebruiker.

Nieuwe lestafels, verlichting en kasten voor de vergaderruimte in het Koetsenhuis werden ook eind 2006 geleverd.

Verder verleende de Technische Dienst van de Stad Brugge haar medewerking bij de oplossing van tal van logistieke probleempjes.

5. Public relations en samenwerking

5.1. *Pers*

In 2006 haalde de Volkssterrenwacht bij diverse gelegenheden de krantenkoppen: bekendmaking openingsuren, organisatie cursussen, organisatie voordrachten, getuigschriftenuitreiking, opendeurdag, Hieronder geven we hiervan een (helaas zéér onvolledig) overzicht. Ook in tijdschriften verschenen artikels over de Volkssterrenwacht.

Datum	Blad	Titel
28/02/2006	Het Laatste Nieuws	Extra voorstellingen in planetarium Beisbroek
03/03/2006	Brugsch Handelsblad	Voorstellingen in Volkssterrenwacht
24/03/2006	Brugsch Handelsblad	De zonsverduistering volgen in Beisbroek op woensdag 29 maart
29/03/2006	Het Laatste Nieuws	Beleef gedeeltelijke zonsverduistering in Beisbroek
30/03/2006	Het Laatste Nieuws	Eclipstoeristen naar Turkije
07/04/2006	Brugsch Handelsblad	Paasvakantie in planetarium
26/04/2006	Tips	Expo "16 jaar Hubble ruimtetelescoop"
05/05/2006	Krant van West-Vl.	Wat leverde tien jaar Hubble ons op?
19/05/2006	Brugsch Handelsblad	Getuigschriften uitgereikt in Volkssterrenwacht
28/06/2006	Tips	Nieuwe productie Volkssterrenwacht
10/07/2006	De Morgen	Ruimtereizen
21/07/2006	Brugsch Handelsblad	Sterrenreis
01/08/2006	Het Laatste Nieuws	Vandaag aan zee
13/09/2006	Tips	Open deur Volkssterrenwacht
14/09/2006	Tam Tam	Volkssterrenwacht ook voor jongeren
15/09/2006	Brugsch Handelsblad	Duizend sterren en planeten: 't zijn open deuren in Beisbroek
/11/2006	Kunsttijdschrift Vlaanderen	Het Planetenpad van Beisbroek – Jef Claerhout, een verteller met metaal
13/11/2006	Het Laatste Nieuws	Straks proper water in Beisbroek
26/11/2006	De Zondag	Over sterren en koningen
26/11/2006	De Zondag	Op sterrenjacht
29/11/2006	Tips	Volkssterrenwacht pakt uit met kerstprogramma
01/12/2006	Brugsch Handelsblad	De ster van Bethlehem
15/12/2006	Brugsch Handelsblad	Ster van Bethlehem
18/12/2006	Steps	Het geheim aan de hemel

Onze activiteiten kwamen ook meermaals aan bod bij de audiovisuele media. Belang-

rijk daarbij waren verschillende radio-interviews en televisiereportages. Zo was bijvoorbeeld VTM aanwezig naar aanleiding van de zonsverduistering van 29 maart 2006

Langs deze weg danken we alle media voor hun welwillende aandacht voor de activiteiten van Volkssterrenwacht Beisbroek. De steun van de pers is voor ons onontbeerlijk om onze dienstverlening aan een groot publiek bekend te maken.

5.2. Externe manifestaties en contacten

Beurzen

Als volkssterrenwacht moeten we niet alleen voortdurend waakzaam zijn voor de kwaliteit van ons aanbod, we moeten ook ruime aandacht besteden aan het bereiken van doelgroepen die ons bestaan nog niet kennen. De kwaliteit van het programma zorgt er voor dat we een uitstekende mondelinge reclame krijgen. Dit zorgt echter slechts voor een beperkt verspreidingsgebied. Daarom is het nodig om de sterrenwacht ook op ruimere schaal voor te stellen. Eén van de mogelijkheden om dit te bereiken is deel te nemen aan beurzen.

In 2006 hebben we op 5 februari deelgenomen aan de Vakantiebeurs van CM Oostende. Op 16 september waren we samen met de andere volkssterrenwachten present op de beurs van Vakantiegenoegens in de Expohallen in Gent.

Van 27 tot 29 oktober deden we mee aan het Wetenschapsfeest in Flanders Expo te Gent. Van 17 tot 19 november 2006 namen de Vlaamse volkssterrenwachten deel aan de Ruimtevaartdagen in het Mediacenter te Oostende.

Persconferentie Moon

Ook minder voor de liggende bezoekers vinden hun weg naar Volkssterrenwacht Beisbroek. Een Vlaams meubelbedrijf zocht naar een originele locatie om haar nieuwe lijn Moon aan de pers voor te stellen. Gezien het prachtige weer op 31 augustus 2006 vond deze presentatie deels buiten in het decor van het planetenpad plaats en deels in het planetarium, waar de gasten een extra voorstelling werden gepresenteerd.

Tycho. Foto: Hendrik Vandenbruaene.

Natuurcentrum

Op 18 oktober 2006 werd een druk bezochte leerkrachtendag lager onderwijs georganiseerd in het natuurcentrum Beisbroek. We hebben een zeer goede samenwerking met onze naaste burens. Door onze vaste medewerker werd een uiteenzetting gegeven over deze samenwerking en hoe deze kan resulteren in een efficiënter georganiseerde schooluitstap. Dankzij de flexibele uurregeling, kan een grote groep kinderen gemakkelijk een hele dagactiviteit aangeboden worden, zowel in het natuurcentrum, in het bos, langs het planetenpad en in de sterrenwacht.

VLA activiteiten

Omdat een groot deel van onze bezoekende groepen afkomstig zijn uit zowel basiss als secundair onderwijs, is het van het grootste belang dat we nauw contact onderhouden met (vooral) de leerkrachten aardrijkskunde. Ook dit jaar hebben we in dit kader gezorgd voor astronomische bijdragen in het contactblad van de VLA (Vereniging Leerkrachten Aardrijkskunde). Dit contactblad verschijnt vijfmaal per jaar.

5.3. Samenwerking met andere instanties

Vanzelfsprekend was er een vlotte samenwerking met het stadsbestuur van Brugge, dat het gebouw en de telescopen aan de vzw Volkssterrenwacht Beisbroek ter beschikking stelt.

De sterrenwacht verleende haar medewerking aan diverse dag- en weekbladen en aan programma's van vrije radio's, van de VRT en van Focus-WTV.

In het kader van de promotie van ons aanbod is Volkssterrenwacht Beisbroek vzw aangesloten bij de vzw Toeristische attracties.

Volkssterrenwacht Beisbroek vzw is "institutional member" bij de International Planetarium Society en is eveneens aangesloten bij PLANed (de vereniging van de Nederlandstalige planetaria). PLANed komt op geregelde tijdstippen samen om tips, ideeën of materiële zaken uit te wisselen, of voor een workshop.

De Volkssterrenwacht werd bij diverse plechtigheden (opendeurdagen andere volkssterrenwachten, VVS-afdelingen, ...) gerepresenteerd door leden van het dagelijks bestuur.

Een bijzondere vermelding verdient wel de samenwerking met de Vereniging voor Sterrenkunde (VVS) en de Jongerenvereniging voor Sterrenkunde (JVS) en met de andere volkssterrenwachten in het Vlaamse land, met name de Volkssterrenwacht Mira te Grimbergen, de Volkssterrenwacht Urania te Hove, het Europlanetarium te Genk, de UGent Volkssterrenwacht Armand Pien te Gent en Astrolab Iris te Ieper.

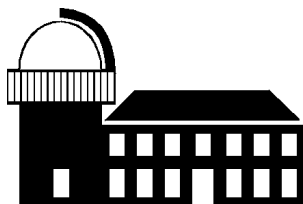
Volkssterrenwacht Beisbroek vzw is erkend door de VVS; enkele leden van de raad van bestuur wonen dan ook de contactraden van de VVS bij.

Leden van de Volkssterrenwacht Beisbroek genieten overigens een korting op de lidmaatschapsbijdrage van de VVS en hebben speciale voorwaarden voor de toegang tot de andere volkssterrenwachten.

De samenwerking met Urania, Volkssterrenwacht van Antwerpen, vzw is sinds 25 juli 1995 bestendigd door de oprichting van het Samenwerkingsverband van Vlaamse Volkssterrenwachten vzw.

Vlaamse Volkssterrenwachten

*Dit jaarverslag kwam tot stand met medewerking van
(in alfabetische volgorde):*

*Franky Blanckaert
Thomas Devogelaere
Wilfried De Vriese
Herman Ghyoot
Eddy Pirotte
Filip Questier
Frank Tamsin
Hendrik Vandenbruaene
Jan Vandenbruaene*

*en uiteraard allen die de activiteiten
mee hebben helpen verwezenlijken*

*en dankzij het actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie,
een initiatief van Fientje Moerman,
Vlaams minister van Economie,
Ondernemen, Wetenschap, Innovatie
en Buitenlandse Handel..*

